

O PROVOCARE

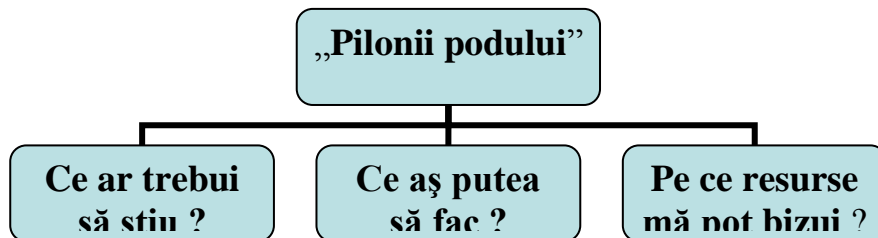
minighid pentru cadrele didactice

„A fi autist nu înseamnă a nu fi uman. Înseamnă că ceea ce este normal pentru ceilalți nu este normal pentru mine, iar ceea ce este normal pentru mine nu este și pentru ceilalți. Dintr-un anumit punct de vedere, nu am echipamentul necesar pentru a supraviețui în această lume. Recunoașteți că suntem străini unul pentru celălalt și că felul meu de a fi nu este doar o versiune degenerată a felului dumneavoastră de a fi.

Hai-deți să construim împreună un pod între mine și dumneavoastră”

Jim Sinclair (apud Theo Peeters)

Pentru ca, tu, posibil educator al unui copil cu autism să poți da curs provocării lansată de Jim Sinclair, îți oferim un suport pentru ceea ce credem că ar fi principalii „piloni ai podului” dintre el și tine.

1. Știați că...

- **autismul este un** „sindrom patologic, caracterizat printr-o stare de înstrăinare, o lipsă de răspuns social și / sau interes față de cei din jur, dificultăți de comunicare și de limbaj, imposibilitatea de a dezvolta un atașament normal și existența unor căi bizare de a răspunde la stimulii din mediul exterior” (A. S. Reber);
- **autismul poate fi ușor confundat cu alte tulburări**, cum ar fi: *surditatea congenitală* (surd din naștere), *cecitarea congenitală* (orb din naștere), cu *deficiența mintală* etc. *tocmai datorită acelorași tipuri de comportament*: evitarea oamenilor, anxietatea socială, comportament social inadecvat, evitarea privirii directe în ochi (deși similare cu cele din autism, aceste comportamente au o cauză diferită și, ca urmare, o evoluție diferită);
- **până în prezent nu s-a descoperit o cauză specifică pentru autism**, dar există dovezi științifice care atestă natura sa neurobiologică (o dezvoltare particulară a creierului sau concentrații anormale ale unor substanțe chimice din creier);
- **frecvența tulburărilor din spectrul autist este de 1 la 166 de copii**, numărul autiștilor din lume fiind aproximat la 67 milioane; (conform Societății pentru Autism din America - ASA, 2007, autismul este cea mai răspândită tulburare de dezvoltare iar numărul celor diagnosticați

cu autism continuă să crească);

- ***prezența autismului este de 4 ori mai mare la băieți decât la fete;***
- ***autismul poate apărea în orice familie,*** indiferent de rasă, etnie sau mediu social;
- ***autismul afectează mai ales comunicarea în sine și nu limbajul propriu-zis,*** acesta putându-se dezvolta fără ca persoana să știe cum să-l folosească pentru a comunica;
- ***copilul autist nu înțelege convențiile sociale,*** de aceea pare un copil nepolitic, nu înțelege de ce trebuie să facă ceva, de ce trebuie să salute etc.;
- ***micul autist poate fi integrat în instituțiile învățământului de masă (grădinițe, școli), proces benefic dezvoltării personalității acestuia;***
- ***în România există o Asociație a părinților cu copii autiști;***
- ***ziua de 2 aprilie este declarată Ziua Internațională de Conștientizare a Autismului – World Autism Awareness Day (WAAD)***
- ***recunoașterea autismului poate fi realizată pe baza unui ansamblu de manifestări / simptome*** a căror severitate variază de la o persoană la alta (le prezentăm în secțiunea următoare, însoțite de posibile măsuri de intervenție educațională).

2. Ce poți să faci ?

SIMPTOME / MANIFESTĂRI DIRECT OBSERVABILE	MODALITĂȚI DE INTERVENȚIE EDUCAȚIONALĂ
Preferă spațiile bine structurate cu aceleași aranjamente spațiale, are aversiune pentru schimbare	La debutul integrării în grupa / clasa de elevi păstrează-i locul de lucru neschimbat, marcat cu o imagine sau cu numele lui; marchează-i un loc pentru recreație / pauză / masă; ulterior, poți interveni, gradual, cu mici schimbări
Are dificultăți în percepția timpului (succesiune, durată)	Concretizează-i orarul prin obiecte / imagini / simboluri grafice, numerice sau literare (la început, doar pentru două activități succesive); pentru o activitate compusă din mai multe sarcini, folosește o schemă folosind cartonașe colorate sau numere pentru fiecare sarcină în parte; îndepărtează cartonașul corespunzător sarcinii îndeplinite, astfel încât atunci când nu mai sunt cartonașe pe schemă, copilul va ști că s-a încheiat activitatea)

Are tențință spre hiperactivitate (sare în sus, se învârtește, aruncă obiectele pe jos, își flutură și / sau răsucește degetele, își lovește capul de obiecte etc.)

Înlocuiește comportamentul inadecvat cu o altă activitate care, în linii mari, satisface aceeași nevoie (aruncarea obiectelor pe jos ar putea fi înlocuită cu jocul cu un yoyo)

Prezintă probleme semnificative în stabilirea comunicării nonverbale: privirea ochi în ochi, adecvarea expresiilor faciale la context etc. Fără contact vizual, el pare să nu participe, să nu fie interesat sau să nu îl audă pe vorbitor.

Cel mai bun mod de a verifica dacă un copil te ascultă, este pur și simplu, să îl întrebi: „*Ce m-ai auzit spunând ?*”. Dacă poate să repete ce a auzit, vei ști că a înțeles ce ai spus.

Prezintă atenție selectivă (este atras de obiecte lucioase sau în mișcare pendulară sau circulară;

Distrage atenția copilului prin vizualizarea activității următoare; pentru că această tulburare de atenție întârzie răspunsurile, *educatorul trebuie să acorde autistului timp în plus* pentru a procesa informația și a reacționa pozitiv la primirea răspunsurilor

Nu înțelege modelul prin care se stabilește relația dintre diverse lucruri, *așadar învățarea este fragmentată și legată de anumite contexte;*

Sprijină copilul în înțelegerea sensului global;

Copilul cu autism nu știe cum să comunice și nu înțelege cum cei care vorbesc se folosesc de limbaj, în mod pragmatic, pentru a crea o diversitate de semnificații;

Indiferent de disciplina pe care o predai, creează un context de comunicare!

Pentru cei mai mulți copii cu autism, este mai simplu și mai util dacă *pentru comunicare utilizați imagini sau cartonașe scrise.*

Urmărește dezvoltarea celor trei componente esențiale ale abilității de comunicare: *mijlocul de comunicare* (limbaj sau alt sistem de comunicare), *subiectul despre care se comunică* (implică conștientizarea de trebuințe, dorințe și intenții proprii), *scopul comunicării.*

Spune-i copilului exact ce dorești să facă, în loc să îi

dai indicații la negativ. De exemplu, dacă dorești ca el să meargă încet și el începe să alerge, spune-i: „*ne plimbăm.*” Dacă spui: „*nu alera !*”, îi ia mai mult timp să proceseze opusul a ceea ce dorești să facă, deci va răspunde mai târziu, decât atunci când îi dai indicația directă.

Spune-i: „*când termini de strâns cuburile, vom merge afară*”, în loc de a-i spune: „*dacă nu strângi cuburile nu vom merge afară.*”

În loc să îi spui: „*liniste !*”, învață-l diferența între afară și înăuntru, nivelul vocilor și a zgomotelor. Apoi va fi mai simplu să îi reamintești să folosească nivelul vocii pentru interior sau pentru exterior.

Deși știe să scrie, să citească, întâmpină dificultăți în înțelegerea unui text

Felul în care copilul trebuie ajutat să înțeleagă gândirea poate fi abordat, la un prim nivel, prin *învățarea copilului de a urmări evenimentele principale ale unei narațiuni;*

Comportamentele copiilor cu autism pot fi similare; numitorul comun este caracterul lor repetitiv sau limitat

Individualizează programul educativ, întrucât fiecare copil urmează altă cale de dezvoltare. *Asigură o maximizare a succeselor prin adaptarea programelor educative* (cu cât va obține mai multe succese, cu atât copilul va resimți mai puțin nevoia comportamentelor stereotipe); utilizează comportamentul stereotip drept recompensă (te joci cu cheile, după ce scriem propoziția)

Are interese (care se înscriu în parametri anormali fie prin intensitate, fie prin focalizare); exemple: interes accentuat pentru reclamele TV, preocupare intensă pentru jocuri de asamblare, fascinație pentru calculatoare sau pentru informații dintr-un singur domeniu (de exemplu: meteorologia)

Fructifică-i interesele; unele interese cu caracter stereotip pot fi utilizate în mod constructiv, uneori, ca punct de plecare în orientarea sa profesională (preocuparea excesivă pentru desen, numere, muzică, obiecte din sticlă, strălucitoare etc. poate fi încurajată și dezvoltată pentru orientarea copilului către o meserie adecvată: desenator, contabil, acordor de pian, bijutier etc.)

Reține !

Pentru a-l ajuta, nu e suficient să știi, **TREBUIE SĂ VREI !**

Întotdeauna unic

În totalitate interesant

Uneori misterios

Dacă vrei să-l ajuți

Informează-te !

Implică-te !

Colaborează !

Ghid elaborat, prelucrat și adaptat de:

prof. log. dr. Georgeta Burlea
prof. log. Oana Agheorghiesei
prof. log. Irina Amuhaia
prof. log. Adriana Crăciun
prof. log. Mihaela Chirilă
prof. log. Alina Mendelovici
prof. log. Raluca Popovici
prof. log. Teodora Purle
prof. log. Mihaela Rusu
prof. log. Claudia Stoica

Material avizat de către Inspectoratul Școlar Județean Iași,
inspector pentru învățământ special și special integrat,
prof. Gabriela Raus

Material sponsorizat de USLIP.- filiala Iași

Acest material va fi distribuit gratuit în școlile în care există elevi cu cerințe educative speciale.